

Espoon kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimi

25.02.2015
päivitys 3.11.2015
päivitys 17.6.2016
päivitys 7.11.2016
päivitys 7.4.2017
päivitys 19.12.2017

MAKSUTTOMIEN HOITOTARVIKKEIDEN JAKELUOHJE

YLEISTÄ:

Maksuttoman hoitotarvikejakelun lähtökohtana on lääketieteellisin perustein todettu pitkäaikainen sairaus, joka on kestänyt vähintään kolme kuukautta.

Sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelu perustuu yksilöllisesti määriteltyyn tarpeeseen, joka on kirjattu potilaan hoitosuunnitelmaan. Terveydenhuollon ammattihenkilöt seuraavat ja arvioivat potilaan tilannetta. Potilaalla on oikeus saada hoitotarvikkeisiin liittyvää ohjausta ja neuvontaa terveydenhuollon ammattihenkilöiltä.

Hoitotarvikkeiden valintaa ohjaa potilaan yksilöllisen tarpeen ja terveydenhuollon ammattihenkilön arvion lisäksi hoitovälineiden ja -tarvikkeiden kilpailutusta koskeva hankintalainsäädäntö. Potilaalle myönnetään ensisijaisesti Espoon hoitotarvikekilpailutuksessa valittujen yritysten tuotteita. Mikäli tuotevalikoima ei sovellu potilaan yksilölliseen tarpeeseen, etsitään potilaalle sopiva tuote.

Päätöksen hoitotarvikkeista tekee lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka kirjoittaa maksuttomia hoitotarvikkeita koskevan lähetteen.

Maksuttomia hoitotarvikkeita koskevassa läheteessä tulee näkyä

- lääketieteellinen syy, diagnoosi
- tuote ja arvioitu tarve
- terveydenhuollon ammattihenkilön allekirjoitus

Maksuttomia hoitotarvikkeita luovutetaan potilaalle pääsääntöisesti kuuden (6) kuukauden tarve kerrallaan. Annetuista tarvikkeista merkitään tieto asiakastietojärjestelmään.

Hoitotarvikkeet luovutetaan maksutta.

Jakeluohjetta päivitettäessä on haettu tietoa eri hoitotarvikkeiden ominaisuuksista (esimerkiksi vaippojen imukykyisyys, pintakuivuus, hävitys jne.) ja ohjeellisista hoitosuosituksista (esimerkiksi diabeetikoiden Käypä Hoito -suositus), infektioiden torjuntaan liittyvistä ohjeista jne. Päivitettyyn jakeluohjeeseen kirjattuja tarvikemääriä laadittaessa on haettu ohjeellisia esimerkkejä yksittäisen potilaan tarpeiden, henkilökunnan tarvitsemien ohjeiden ja hoitamiseen liittyvän ammatillisen tiedon välillä.

Hoitotarvikkeiden jakeluohjetta voidaan päivittää vastaamaan ajantasaisia hoitosuosituksia terveystalouden tulosyksikön johtajan päätöksellä.

Maksuttomien hoitotarvikkeiden jakeluohjeen ohjeellisista enimmäismääristä voidaan poiketa hallintoylilääkärin päätöksellä, kun se on tarkoituksenmukaista lääketieteellisestä / hoidollisesta syystä.

Koska maksuttomia hoitotarvikkeita jaetaan pitkäaikaisten sairauksien hoitoon, potilaan itse kustantamia hoitotuotteita ovat mm. kirurgisten hoitotoimenpiteiden jälkihoidossa tarvittavat haavanhoitotuotteet (hoito pääsääntöisesti kotona toteutettavaa omahoitoa), lääkinnälliset valmisteet, näytteenottovälineet, hoitamisen yhteydessä tarvittavat tuotteet (poikkilakanat, liukulakanat, esiliinat, tippasuojat, kertakäyttö käsineet, vuodesuojat jne.) ja normaaliin henkilökohtaiseen hygieniaan / perushoitoon liittyvät tuotteet (terveyssiteet, pesuvoiteet, ruokalaput, vanu jne.)

Lisätietoja hoitotarvikeyksiköstä:

Puhelinnumero 09 8164 2458, puhelinaika on arkisin klo 9.00–12.00

A. DIABEETIKON HOITOVÄLINEET

1. Insuliiniruiskut ja insuliinikynän neulat

Pistosvälineet (neulojen ja ruiskujen) vaihtamista suositellaan joka pistoskerta.

2. Insuliinikynät

Kestokäyttöisiä insuliinikyniä annetaan 1 kpl kutakin pistettävää insuliinilaatua kohti. Normaalkäytössä rikkoutuneen insuliinikynän tilalle annetaan uusi. Jos insuliinikynä katoaa tai rikkoutuu huolimattomuuden takia, potilas hankkii uuden kynän itse.

3. Insuliinipumpputarvikkeet

Pääsääntöisesti potilas hankkii insuliinipumpun erikoistarvikkeet (pumppukohtaiset erikoisparistot, vyöt, laukut) itse.

Pumppuun tarvittavia paristoja annetaan erikoissairaanhoidon lähetteen mukaan.

3.1 Sensoroivaa insuliinipumppua käyttävien diabeetikoiden sensorit

Sensoroivaa insuliinipumppua käyttäville diabeteslapsille ja -nuorille myönnetään erikoissairaanhoidon (julkinen terveydenhuolto) lääkärin läheteellä tarvittavat sensorit.

Aikuisille myönnetään sensoreita Espoon Diabeteskeskuksen erikoissairaanhoidon lääkärin harkitsemalla läheteellä.

Sensoreiden tarve ja määrä arvioidaan kerran vuodessa

4. Sensoroiva verensokerin seurantajärjestelmä

Sensoroivan verensokerimittarin tarve arvioidaan erikoissairaanhoidossa tai Espoon Diabeteskeskuksessa sovittujen kriteerien perusteella. Sensoreita annetaan max. 14 sensoria/6kk.

Järjestelmä on tarkoitettu seuraaville erityisryhmille:

- a. Diabeetikoille, joilla on vakavia hypoglykemiaa tai ongelmallinen hypoglykemia-aiheutus ja joilla on tarvetta jatkuvaan tai usein toistuvaan glukosensorointiin.
- b. Raskautta suunnittelevat tai raskaana olevat tyypin 1 diabeetikot (sekä imettävät), jotka mittaavat verensokerin 8-10 kertaa päivässä.
- c. Hypoglykemiaperkoiset tyypin 1 diabeetikot, jotka mittaavat verensokerin yli 6 kertaa päivässä.
- d. Henkilöt, joilla on sellainen työ, että sormenpäämittauksien suorittaminen on vaikeaa tai huono ääreisverenkierto. Ts. työ, jossa kädet likaantuvat tai tarvitaan herkkää sormenpäiden tuntoa (esim. maatalouslommittajat, auton asentajat, muusikot).
- e. Pistospelkoiset diabeetikot, jotka eivät pistospelon takia tee verensokerin omaseurantaa.
- f. Lapsi/nuori (alle 25 v)
- g. Dialyysi- ja elinsiirtopotilaat (6 kk siirron jälkeen)
- h. Muu pitkäaikaissairaus, joka vaikuttaa glukositasoon. Näitä syitä ovat mm. usein toistuvat infektiot, imeytymisongelmat tai kortisonikuurit
- i. Kausittaisen sensoroinnin vaihtoehtona

5. Verensokerimittarit

Potilaalle myönnetään käyttöön **yksi** perusmittari. Jos potilaalla on käytössä useita eri mittareita, hän saa tarvitsemansa mittaliuskat yhteen mittariin. Verensokerimittareita annetaan ja vaihdetaan tarvittaessa.

Lapsipotilaiden mittarit tarpeesta tehdään aina erikoissairaanhoidossa yksilöllinen tarvearvio, jonka perusteella myönnetään tarvittava mittari / tarvittavat mittarit.

6. Verensokerin mittausliuskat

6.1 Omaseurannasta ei ole lisähyötyä, jos potilas on sairastanut diabetesta (tyyppi 2) yli vuoden, hänen HbA_{1c}-arvonsa on tavoitteen mukainen eikä hän käytä hypoglykemioille altistavia lääkkeitä.

<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksat/suositus?id=hoi50056>

Terveystieteiden ammattilaisen arvion ja lähetteen perusteella potilas saa tilanteensa edellyttäessä (esim. sairastuminen, ennalta tiedetty toimenpide, leikkaus, raskaus jne.) omaseurantalaitteen ja mittaliuskat maksuttomina hoitotarvikkeina.

6.2 Plasmanglukosin omamittaus ja mittausliuskojen tarve

Tilanne	Tarkoitus	Mittausajankohdat	Tavoite glukoosipitoisuuden suhteen	Liuskatarve / viikko	Tarpeenkesto
<i>Pitkäaikaiset tarpeet</i>					
Tyyppin 1 diabetes tai tehostettu insuliinihoito tyyppin 2 diabeteksessa	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ateriaparamittaukset (ennen ateriaa ja kaksi tuntia aterian jälkeen) Mittaukset nukkumaan mennessä ja seuraavana aamuna	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n suurenema aterian yhteydessä Pysyy tasaisena yön aikana	56	Pysyvä
Tyyppin 2 diabetes ja perusinsuliini tai hypo-glykemialle altistava hoitomuoto	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ateriaparamittaukset Mittaukset nukkumaan mennessä ja seuraavana aamuna	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n suurenema aterian yhteydessä Pysyy tasaisena yön aikana	21	Pysyvä
Tyyppin 2 diabetes ja hoitomuoto, joka ei altista hypoglykemialle	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ateriaparamittaukset Mittaukset nukkumaan mennessä ja seuraavana aamuna	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n suurenema aterian yhteydessä Pysyy tasaisena yön aikana	10	Pysyvä
<i>Lisätarve</i>					
Poikkeuksellinen elämäntilanne	Hyper- tai hypoglykemian toteaminen	Ateriaparamittaukset Liikunnan yhteydessä Sairastuessa	Tasainen glukoosipitoisuus	28, tarve yksilöllinen	noin 4 viikkoa

(lähde: Diabetes, Käypä Hoito -suositus, 22.3.2016)

7. Ketoaineiden mittausliuskat

Yksilöllisen tarpeen mukaan T1 diabeetikoille.

8. Verinäytteenottolaite

Yksilöllisen tarpeen mukaan

9. Lansetit verinäytteenottoa varten

Verinäytteenottolansettia voi käyttää 1-6 kertaa tai 1-3 vuorokauden ajan hyvissä olosuhteissa.

B. UROLOGISET HOITOVÄLINEET

1. Virtsakatetrit

- kertakäyttöiset katetrit 1-6 kpl / vrk
- laajentava katetri (miehille) lääkärin ohjeen mukaan
- kestopkatetrit tarpeen mukaan
- erikoiskatetrit yksilöllisen tarpeen mukaan
- subrapubinen katetri lähetteen mukaan
- cystofix -tarvikkeet hoitosuunnitelman mukaan

2. Virtsankeräuspussit

- virtsankeräuspussi 1-3 kpl /vko
- narupussi tarpeen mukaan
- phyelostomiakatetripussit, suodattimella 1-2 kpl / vko
- phyolestomiakatetripussien kiinnitysteippi 1-2 kpl / vko
- phyolestomiakatetrin kiinnitysalusta 1-2 kpl/vko

3. Virtsankeräuspussin kiinnitykseen

- kiinnityslahje 1-4 kpl / vuosi
- kiinnitysnauhat 1-4 kpl / vuosi
- virtsankeräuspussin muovinen kiinnitysteline sänkyyn, tarpeen mukaan

Huom!

- kiinnityslahje, -nauhat eivät ole kertakäyttöisiä, kestävät useita pesukertoja.

4. Ulkoinen virtsankerääjä

- ulkoinen virtsankerääjä (urinaali, kondomi) kiinnitysnauhalla tai itsekiinnittyvä 1-3 kpl / vrk

- toistokateroiville

1- 6 kpl / vrk

5. Vaipat

5.1. Vaipat

Vaippoja myönnetään diagnostisoidusta sairaudesta aiheutuvaan päivittäiseen ja jatkuvaan kasteluun (diagnosoidulle keskivaikeaa ja vaikeaa virtsainkontinenssia sairastaville), yli 3 -vuotiaille henkilöille, joilla on diagnosoitu elimellinen pitkäaikainen sairaus, vika tai vamma ja pitkäaikaissairaille, joiden vaippojen tarve johtuu esimerkiksi:

- kehitysvammasta, neurologisesta sairaudesta, reumasta, sädehoidon jälkitilasta, syöpä lantionalueella joka aiheuttaa inkontinenssia, kotona asuvat saattohoitopotilaat, ulosteinkontinenssi joka lääkärin tutkima ja diagnostisoima

Virtsainkontinenssissa erotetaan kolme vaikeusastetta. Inkontinenssin diagnoosi ja aste määritetään anamnestisten tietojen ja kliinisten tutkimustulosten pohjalta.

ASTE 1 LIEVÄ

Virtsaa karkaa harvoin tai ponnistettaessa. Asiakas hankkii vaipan itse

ASTE 2 KESKIVAIKEA

Keskivaikean inkontinenssin virtsaa karkaa usein ja määrä on n. 1,5 dl kerrallaan

ASTE 3 VAIKEA

Virtsaa karkaa jo levossa = täysin kasteleva

Vaippoja voidaan myöntää maksuttomina hoitotarvikkeina, kun potilaan inkontinenssin aste on keskivaikea tai vaikea. Vaippoja myönnetään 1-5 vaippaa / vrk ja tarvittaessa verkkohousuja 5 kpl / 3 kk, kuitenkin huomioiden potilaan yksilöllinen tarve.

5.2. Inkohousut:

Inkohousut myönnetään asiakkaalle tukemaan hänen omatoimista selviytymistään wc -toiminnoissa lähetteessä olevien diagnoosien perusteella. Inkohousuja myönnetään 1-2 kpl /vrk hoitotarvikejakelun erillisen, yksilöllisen harkinnan perusteella.

C. ULOSTE INKONTINENSSI

- anaalitamponi 20 kpl / kk

Huom!

- anaalitamponin käyttö aloitetaan pääasiassa erikoissairaanhoidossa.

D. AVANTEENHOITOVÄLINEET / -TARVIKKEET

1. Suoliavannevälineet

- avannepussi, suljettu 3 kpl / vrk
- avannepussi, tyhjennettävä 2-5 kpl / vko
- avannesuoja (ns. saunapussi) 1-4 kpl / vko
- avanteen suojalevy 1-4 kpl / vko
- avannekorkki, 1-osainen 1 kpl / vrk

2. Virtsa-avannevälineet

- virtsa-avannepussi 7 kpl / vko
- suojalevy 3-7 kpl / vko

3. Muut avannetarvikkeet

- suojapasta max 2 tuubia / kk
- ihonsuoja spray tarpeen mukaan
- liimanpoistopyyhkeet, -aine lähetteen mukaan
- sirotejauhe tarpeen mukaan, suojapastan kanssa
- suojapastarengas suojalevyn vaihdon yhteydessä
- Convex-rengas suojalevyn vaihdon yhteydessä
- sulkija 1 kpl vko
- avannevyö 3-4 kpl / vuosi
- huuhtelupussi 2 kpl / vuosi
- huuhtelukärki 4 kpl / vuosi

Poikkeus:

- ohutsuoliavanteessa suojalevyjen ja pussien käyttö saattaa olla suurempi.

E. GASTROSTOMIAVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti erikoissairaanhoidon lähetteen mukaan.

F. TRACHEOSTOMIAVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti erikoissairaanhoidon lähetteen perusteella.

G. MUUT KATETRIT

- ileostomiaimukatetri lähetteen mukaan
- imukatetri, eri koot lähetteen mukaan
- imupussit ja imuletkut lähetteen mukaan

H. HAPPIRIKASTIN JA HAPPIPULLO

- happihoito aloitetaan erikoissairaanhoidossa ja sieltä saadaan lainaksi myös happirikastin.
- mikäli käyttäjä tarvitsee happea liikkussa kodin ulkopuolella, hän vuokraa happipullon johon tarvitsee lääkäriltä todistuksen.
- lääkehapen asiakas ostaa itse saaden Kelalta korvauksen. Kelan korvausta varten asiakkaan tulee täyttää kelakorvauslomake, jonka liitteenä on lääkärin todistus, jossa määräys happihoidosta ja kuitit asiaan liittyvistä kustannuksista.

I. KIVUNHOITOVÄLINEET

Kipupumpun lääkeannostelua varten tarvittavat neulat ja ruiskut

J. INR -ARVON TOTEAMISTARVIKKEET

Antikoagulanttihoitoa varten myönnetään lapsille liuskat ja lansetit.

Lisäksi yksilöllisen tarveharkinnan perusteella erikoissairaanhoidon lastentaudeilta siirtyville nuorille vielä täysi-ikäiseksi tultuaankin (tiedetyt kriteerit).

K. KESKUSLASKIMOKATETRIN HOITOVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti. steriilit taitokset ja ihonsuojalevyt kanyylin juureen ja puhdistukseen tarpeen mukaan. Lisäksi voidaan myöntää steriili haavakalvo kanyylin kiinnitykseen tarpeen mukaan.

L. MUUT HOITOVÄLINEET

Myönnetään suojakäsineet syöpä-, reuma- ja MS -potilaille, joille annetaan myös neulat ja ruiskut.

Myönnetään keskoslasten ruokintaan ja lääkkitykseen tarvittavat ruiskut ja neulat.

Vaikeaa epilepsiaa sairastaville lapsille myönnetään ketoaineiden mittausliuskat erikoissairaanhoidon hoitavan lähetteen perusteella.

M. HAAVANHOITOVÄLINEET

Tuoreen haavan hoito ja muun kuin tuoreen haavan hoitoarvio tehdään terveysasemalla. Jatkohoidosta tehdään hoitosuunnitelma, joka annetaan potilaalle. Jatkohoito tapahtuu ensisijaisesti omahoitona kotona.

Pitkäaikaisen haavan (yli 3 kk.) kotona tapahtuvaan hoitoon potilas saa hoitosuunnitelmaan kirjatut haavanhoitotuotteet terveysasemalta / kotihoidosta.

Mikäli potilaalla on haavan alipainehoito, haava luokitellaan pitkäaikaiseksi. Hoidon kustantaa potilaan terveysasema / kotihoito.